

פרשת השבוע על פי הנהגות שלום

בהעלותך

שלך גדולה משלהם

1. אלו הנהגות שאינן נכונות

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. וברש"י למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים לפי שחלשה דעתו של אהרן שלא היה עם הנשיאים בתנוכת המזבח, אמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות. וכדאיתא במדרש (במד"ר פט"ו) כל הנשיאים הקריבו ואהרן לא הקריב עם הנשיאים, והיה אומר אוי לי שמא בשבילי אין

הקב"ה מקבל שבטו של לוי. אמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לו לאהרן אל תתירא לגדולה מזו אתה מתקן, לך נאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות, אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו. והקשו ע"ז המפרשים הרי בזמן שאין ביהמ"ק קיים גם המנורה אינה נוהגת. ויש ליישב זאת ע"פ מד"א בתנחומא כאן דכשנחרב ביהמ"ק נגנזה המנורה, ונמצא שהמנורה קיימת לעולם. ואכתי צ"ב שאף שהמנורה נגנזה ולא חרבה, אבל במה היא קיימת, ואיך מתקיים בזה שהנרות לעולם יאירו. ובעצם הדבר צ"ב, מדוע באמת כאשר חרב ביהמ"ק דוקא המנורה נגנזה ולא שאר כלי ביהמ"ק.

וי"ל הענין ע"פ משאחז"ל (חגיגה יב.) אור שנברא ביום ראשון, הוא האור שנאמר בו ויאמר א' יהי אור ויהי אור וירא א' את האור כי טוב, כיון שראה שעתידיים לעמוד רשעים שאינם ראויים לאור הוזה עמד ונגזו לצדיקים, כמד"כ וימנע מרשעים אורם. והבי' בזה שהאור הזה שברא הקב"ה ביום הראשון לא היה אור גשמי אלא אור אלקותו ית' בבחי' ויהי לך ה' לאור עולם, וראה הקב"ה שיהיו רשעים, ונמצא שהם יעשו כל דבר אסור ואח"כ עוד ירגישו אור אלוקות, ע"כ נגזו הקב"ה ולכאורה הרי מלכתחלה ברא הקב"ה את האור הזה וירא א' את האור כי טוב, ומה שייך חרטה וטעות אצלו ית' צופה כל העתידות ומגיד מראשית אחרית, אלא שזו היתה הכונה העליונה מלכתחלה שאת אור האלקות ישיג רק מי שראוי לאור הזה, שהוא זה העמל ומתיגע להשיגו, ואילו מי שאינו ראוי לזה ואינו עמל על כך לא ישיג את האור כמ' וימנע מרשעים אורם. וזהו ענין נגזו, לא שנטלו לגמרי אלא שהוא טמיר ונגזו, ורק זה שמתייגע להשיגו וזכה ומתגלה לו האור הגנוז. וכדאיתא במדרש תנחומא פ' נח, שהאור שברא הקב"ה ביום ראשון נגזו לעמלי תורה, אלו שמיגיעים עצמם על התורה, שמנדדן שינה מעיניהם ומונעים אכילה ושתייה מפייהם ועמלים בתורה, להם מתגלה האור הגנוז. והיינו שבשביל המתגיעים על התורה עבורם נברא האור הגנוז.

2. הנהגות שאינן נכונות

תנחומא, שאם את כל הכלים היו יכולים ליטול מישראל והיה שייך שישלוט בהם תורכין ביהמ"ק, אבל את אור המנורה אי אפשר ליטול מישראל, כי בלי אור אלקות אין ישראל יכולים לחיות, ולכן נגנזה המנורה ונשארה קיימת לעד, שאור המנורה מאיר תמיד לישראל בבחי' נגזוה, דהיינו לעמלי תורה המתגיעים על התורה ולכל המתגיעים להשיג אור, שאליהם מתגלה אור המנורה. וזהו ענין שלך קיים לעד, שאת אור המנורה א"א ליטול מישראל, והנרות לעולם יאירו, שכל אימת שיהודי מתעורר ומרגיש אור הר"ז מכה אור המנורה הקיים לעד.

והנה איתא במדרש (ילקוט"ש כאן) ששבעת הנרות הם כנגד שבעת ימי בראשית, ועפ"י י"ל שפני המנורה מרמז על שבת, שהש"ק היא פני המנורה שכל ימות השבוע חונים סביבה, בחי' ימינא ושמאלא ובינייהו כלה, יום רביעי חמישי וששי לפני ש"ק ויום ראשון שני ושלישי לאחר הש"ק. וזהו פ"י בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, שהש"ק מאירה באורה את כל שבעת ימי בראשית, וכמשאחז"ל (ב"ר יא, ב) עה"פ ויברך א' את יום השביעי, במאי ברכו, ברכו באור פניו של אדם, אינו דומה מאור פניו של אדם בימות החול למאור פניו בשבת, ואיכא מ"ד ברכו באורה, שהאור שרצה הקב"ה לגנוזו ביום הששי השאירו מפני כבוד השבת עד מוצאי שבת. והיינו שכבוד השבת ועיקרה הוא ברכו באורה הוא האור הגנוז, שבש"ק יש גם לאחר החורבן מאור המנורה. וזהו פ"י אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, כל שבעת הימים מקבלים את אור האלקות מש"ק. כל ימות השבוע חי יהודי מש"ק, ככל שמקבל יותר מאור האלקות המאיר בש"ק כך יש לו ממה לחיות בכל ימות השבוע. ובוה מיושב מה שקשה על מ"ד ברכו באורה, שהרי ויברך א' את יום השביעי משמעו ברכה נצחית ואילו אור זה לא היה אלא בשבת הראשונה, כי כאמור כל שבת ושבת נתברכו באורה, שמאיר בהם אור האלקות הוא האור הגנוז שהאיר במנורה, ואל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. בזמן שביהמ"ק קיים היה אור המנורה מאיר תמיד את אור האלקות בכלל ישראל, ובזמנה"ז מאיר בש"ק אור האלקות, וממנה נמשך האור לכל ימות השבוע.

וזה מאמר מרן הק' מקוברין זי"ע, רזא דשבת איהי שבת, רז"א בגימ' או"ר עה"כ. הסוד הטמון בשבת שהוא האור של שבת, איהי שבת, זהו עיקר השבת. לא נחשוב שעיקר השבת הוא להישמר מכל המלאכות האסורות בכל פרטיהן ודקדוקיהן, אלא עיקר השבת הוא האור של שבת, ואין זה כענין של מותרות ומדרגות השייכות רק ליחידי סגולה, אלא זהו כל מהותו של שבת, ועיקר העבודה שצריך יהודי להרגיש ולהמשיך מש"ק.

וזה הדבר הראשון שנאמר בתורה שברא הקב"ה, ויאמר א' יהי אור ויהי אור, כי אור האלקות הוא מקור החיות הרוחנית, וע"ד שאחז"ל (נדרים סד:) סומא חשוב כמת, בכל חסרון אבר רח"ל עדיין אינו נחשב כמת, רק הסומא שאינו רואה הריהו חשוב כמת אפילו אם הוא שלם בכל אבריו. וכן הוא ברוחניות, שאפילו מי שהוא שלם בתכלית השלמות הרוחנית, אם הוא סומא רוחני שאינו רואה את אור האלקות הריהו חשוב כמת. ולכך הדבר הראשון שברא הקב"ה היה אור האלקות, ויאמר א' יהי אור, כי בלעדי האור הק' הזה אין זכות קיום לבריאה ולעם ישראל.

והנה כל עניני העבודה שהיו בביהמ"ק היו מאירים לכלל ישראל לשמור אותם בסוד מרע ובעשה טוב. כמו 'שאחז"ל (במד"ר כא, כא) תמיד של שחר מכפר על עבירות של לילה תמיד של בין הערביים מכפר על עבירות של יום, שהקרבתות היו מטהרים בתמידות את ישראל מכל החטאים, וכן האש על המזבח היתה אש הקדושה ששרפה וכלתה את כל היצרים האפלים מישראל, וכמד"כ (ויקרא ו) היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו, כחות הסט"א מתגברים בעיקר בלילה וכנגדן סייעה אש המזבח ליהודי בכל מצב שהוא להושיעו ולחלצו מאש התאוות. ומעליהם הענין המיוחד של המנורה ששלך גדולה משלהם, משום שאור המנורה היה המשכת אור הגנוז, אור האלקות שברא הקב"ה ביום הראשון, שהוא יסוד הקיום של עם ישראל. אור המנורה האיר לכלל ישראל את האור הגנוז להאיר את נשמות ישראל ולהכניס הארת הדעת ביהודי. וזה סייע לישראל הן בעשה טוב, שכל עצמה של עבודת ה' היא בעיקר מה שיהודי מרגיש אור אלקות, וגם בסוד מרע כמאחז"ל (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח טעות. כל כח היצה"ר הוא ע"י שמבלבל את דעתו של יהודי, אבל כאשר יש ליהודי בהירות והוא מרגיש הארת הדעת אזי מתקיים בו כמאמר מרן אדמו"ר בב"א זי"ע, במיתי לי נהורא ותחפי לכוון בהתא, דבעת שמאיר ליהודי האור בטלים הימנו כל כחות התאוות כאין ואפס, שנזכר לראות כי הכל הבל הבלים. וכמרומו כפסוק (תהלים קד) תשת חשך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער, בעת חשכות מתעוררים כל היצרים האפלים, ואילו כאשר תזרח השמש יאספון, כאשר זרח ומאיר האור אזי בורחים ומסתלקים כל כחות החשך. וזה היה כח המנורה שהאירה לכלל ישראל באור הגנוז אור האלקות, והיא מקור החיות של ישראל לשמרם בסוד מרע ובעשה טוב, ולכך את הכח הזה של אור המנורה אי אפשר ליטול מישראל כי מבלעדיה אין להם חיים. וזהו בי' דברי המדרש

ויעש כן אהרן להגיד שבחו שלא שינה

ד. קבלת ע"ז מצינו ע"ז, וצ"ל ה' א"י ז"ל

4

5

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה. עמדו המפרשים על אומרו ויעש כן אהרן וגו' שלא מצינו דוגמתו באף מקום. ורש"י פירש להגיד שבחו שלא שינה, וזה גופא צ"ב, מדוע דוקא בענין זה מעידה התורה על אהרן שלא שינה, שלא מצינו כן בציוויים אחרים. עוד יש לדקדק השינוי בלשון הפסוק, שבציווי כתוב אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ואילו במעשה אהרן כתיב אל מול פני המנורה העלה נרותיה.

שבתחלה אמנם הקדים קבלת עומ"ש מתוך יגיעה ויראה כמ' ראשית חכמה יראת ה', ורק אח"כ האיר את ז' המדות, ואז נתקיים אל מול פני המנורה העלה נרותיה, שלגודל קדושתו הרים את כלל ישראל עד למדרגה העליונה ביותר של קבלת עומ"ש שלאחר תיקון המדות.

וכן מצינו בענין אמונה, שהיא בבחי' ואמונתך סביבותיך, שמקיפה יהודי בכל המדרגות. כאשר יהודי אוחד במדרגות הנמוכות ביותר תפקידו אמונה, וגם אחרי כל המדרגות הגבוהות עליו לקחת עצמו לאמונה. כמאמר הבעש"ט הק', נאך מיינע אלע השגות בין איך אנאר און גלויב. וכמו שבקבלת עומ"ש ההתחלה היא קבלה פשוטה מתוך יראה ויגיעה כשור לעול וכחמור למשא, ואח"כ טהרת המדות, ולאחר מכן קבלת עומ"ש מתוך תענוג ורצון. ועל דרך זה אנו מקו"מים בסדר התפילה ואומרים אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, וכדאיתא בספר מטה משה בשם הגאונים שכל המכוון באמירת אדון עולם ערב אני בדבר שתפלתו נשמעת. לפי שההתחלה היא בקבלת עומ"ש, ע"כ מתחילים באדון עולם שכולו ענין קבלת עומ"ש, ואח"כ מתחיל תיקון המדות בסדר העולמות.

וכן ביצי"מ מצינו ענין זה, כמשאחז"ל בזכות

אמונה נגאלו אבותנו ממצרים. ואיתא מפרן הס"ק מסלונים וי"ע, דכאשר עמדו ישראל לצאת ממצרים היו בהתעבות המדות מאד ולא היו יכולים לתקן המדות כי היו משוקעים במ"ט שערי טומאה, ורק בכח האמונה נגאלו, שקבלו עומ"ש מתוך אמונה פשוטה, ואח"כ היתה תקופת ז' השבועות של ימי הספירה שהיא תקופה של טהרת המדות בבחי' יאירו שבעת הנרות, ואח"כ הגיעו לקבלת עומ"ש של קבלת התורה במדרגה העליונה שנפתחו כל ז' הרקיעים וראו הכל שאין עוד מלבדו.

וכן היה במעמד הר סיני, שההתחלה היתה במדת היראה, כמד"כ שם ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה, וכמאחז"ל (ברכות כב.) שהתורה ניתנה באימה וביראה ברתת ובויע. כי כדי לטהר את החומריות צריך ראשית כל חרדה ויראת שמים, באימה וביראה ברתת ובויע, וראשית חכמה יראת ה', שההתחלה היא קבלת עומ"ש פשוטה, שיהודי ירגיש היראה בכל עצמותיו בבחי' ויחרד כל העם אשר במחנה, ורק לאחר שמשחר את עצמו מגיע להתגלות הגדולה של קבלת עומ"ש עילאית שנעשה ונשמע אמרו כאחד, שהיא תכלית העבודה מתוך אהבה ורצון.

ואיתא בבאר אברהם בכיאר הענין, דהנה סדר העבודה הוא בתחילה קבלת עול מלכות שמים מתוך יראה פשוטה ואמונה פשוטה בלי השגות, כמאה"כ ראשית חכמה יראת ה', ואח"כ ממשיך בז' המדות המה ז' כחות שיש בנפש האדם אהבה יראה התפארות וכו', בבחי' חצבה עמודיה שבעה. כי רק לאחר שיהודי מקבל על עצמו עול מלכות שמים ביגיעה כשור לעול וכחמור למשא או הוא מסוגל להגיע למדות והשגות, ואי אפשר להתחיל מאהבה ויראה כל עוד אין לו שייכות לזה. ואחר שמשחר את ז' המדות אז מגיע לקבלת עול מלכות שמים במדרגה העליונה, לא מחמת יראה, אלא מתוך תשוקה, בבחי' או תתענג על ה', שזה התענוג הגדול ביותר אצלו ומקבל עומ"ש מתוך רצון ותשוקה. ועפ"ז מבאר הפסוק ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת, שלכאורה הוא כפל לשון. אלא מרומז,

שההתחלה היא ושמרו בני ישראל את השבת, קבלת עומ"ש מתוך יראה ויגיעה, ואח"כ לעשות את השבת מגיע לתענוג של אז תתענג על ה' ומקבל עומ"ש בבחינה העליונה למעלה מהמדות מתוך אהבה ותרשוקה.

וזהו פי' אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, פני המנורה מרומז לקבלת עומ"ש, שהקב"ה צוה לאהרן שעבודתו משפיעה על כל כלל ישראל שההתחלה תהיה אל מול פני המנורה, היינו שההתחלה היא קבלת עומ"ש מתוך יגיעה ויראה, ואח"כ יאירו שבעת הנרות, להאיר ולתקן את שבעת המדות. ואח"כ יגיע למדרגה העליונה של קבלת עומ"ש, כמד"כ אל מול פני המנורה העלה נרותיה, שהמשמעות בזה שפני המנורה הם למעלה משבעת הנרות, שהגביה את הנרות עד מול פני המנורה. כי עיקר העבודה תמיד היא קבלת עול מלכות שמים, אלא שקודם טהרת המדות קבלת עומ"ש היא מתוך יגיעה ויראה, ולאחר טהרת המדות היא מתוך אהבה ותשוקה.

וע"ז נאמר בכתוב ויעש כן אהרן להגיד שבחו שלא שינה, שהרי ציווי הקב"ה היה להקדים קבלת עומ"ש ורק אח"כ יעלה בדרגה שיאירו שבעת הנרות, ואילו משמעות הכתוב אל מול פני המנורה העלה נרותיה, שהוא גבוה יותר משבעה נרותיה, ומעידה התורה ויעש כן אהרן מלמד שלא שינה,

2

על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו

ב. ה' ינסיונה ויהי' כי יג' ה' יג' (ויג' ה' א)

6

7

וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדות ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר כן יהיה תמיד וגו' על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. הנה התורה"ק היא נצחית ומלמדת ליהודי את דרך ה', ויש לבאר מה הנצחיות בפרשה זו ומהי דרך ה' שיש ללמוד ממנה.

וי"ל שיום הקים את המשכן מרמו על המשכן הפרטי אהל שיכן באדם, כמד"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל אחד ואחד, שהוא ציווי השי"ת שכל יהודי יקים בעצמו בית המקדש מקום להשראת השכינה. וזהו שנאמר וביום הקים את המשכן לשון נסתר, ולא כתיב וביום הקים משה את המשכן, דקאי על כל יחיד הבונה את משכנו הפרטי. וביום הקים את המשכן כיסה הענן את המשכן, כאשר יהודי מקים את משכנו מיד קמים עליו נסיונות בבחי' ענן המורה על הסתר וחשכות. ובערב יהיה על המשכן כמראה אש, ערב הוא זמן התגברות החומריות והתאוות שהיצה"ר בוער בו כמראה אש. ועל יהודי לדעת שכל זה הוא נסיונות החיים, כמרומז בהמשך הפסוק כן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה, שכן הוא הסדר תמיד בכל ימי חייו של יהודי שעובר תמיד נסיונות של הסתר ושל אש היצה"ר. ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל, שיהודי ידע שכל אלו הנסיונות מוליכים אותו לקראת הטוב, שכאשר תסתלק החשכות, בעת העלות הענן, אחרי כן יסעו בני ישראל, או יסעו ויעלה ממדרגה למדרגה, החשכות מביאה אח"כ לאור גדול. וכמשאחז"ל (אבות פ"ה) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן, שלכל השגותיו ומדרגותיו הגיע אברהם אבינו ע"י הנסיונות שעברו עליו. וכן איתא במדרש (ב"ר פנ"ה) עה"פ והא' נסה את אברהם, שמביא ע"ז מאה"כ (תהלים ס) נתת ליראיך נס להתנוסס, נס מלשון נסיון, נסיון אחר נסיון, שהם עוברים תדיר נסיונות, וכן נס הוא מלשון גדולה, כנס הזה של ספינה שהוא גבוה מאד ונראה למרחוק, בשביל לנסותן ולגדלן בעולם, שכדי להעלותם למדרגות עליונות הרי הם צריכים לעבור נסיונות. וזאת מלמדת התורה בפרשה זו, שכן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה, וזה סדר החיים של יהודי, חיים הרצופים נסיון אחר נסיון, אך כל זה מביא לנתת ליראיך נס להתנוסס, שלפי העלות הענן מעל המשכן, כאשר מסתלק החשך, יסעו בני ישראל, או או מתחיל הוא לנסוע ולהתעלות למדרגות גבוהות.

עוד מרומז בפרשה זו על דרך עבודת ה'. הנה בחייו של יהודי יש זמנים מאירים ויש זמנים חשוכים, ועל יהודי לדעת שחשיכה כאורה הכל בהשגחה עליונה, וגם בזמנים החשוכים יש ליהודי יעוד ותפקיד וסדר עבודה כמו בזמנים המאירים, וכאשר כיסה הענן על המשכן, שהקב"ה מכסה עליו בהסתר וחשכות, הדרך אז לעמוד על משמרתו לעבוד להשי"ת מתוך הסתר וחשכות אך לא ללכת קדימה, כמאה"כ (קהלת ב) והכסיל בחשך הולך, הכסיל רוצה גם בחשך להיות הולך, אך האמת שאי אפשר להיות הולך בחשך אלא אז צריך רק לשמור שלא יפול. בעת שהענן מכסה ויהודי שרוי בהסתר וחשכות היעוד והתפקיד אז יחנו בני ישראל ולא יסעו, שיקבל את ההנהגה העליונה שהקב"ה רוצה ממנו עתה שיעבדנו מתוך הסתר פנים. וכל' הכתוב ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו, בעת יאריך הענן או רק ושמרו את משמרת ה', ישמור על התפקיד שהקב"ה דורש ממנו עתה לעובדו מתוך חשכות, אבל לא יסעו שאין זה הזמן ללכת ולעלות. ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו, כאשר מסתלק הענן והשי"ת מאיר לו שוב אז הזמן לנסוע וללכת כמה שיותר ולהתעלות ממדרגה למדרגה. על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, הכל הוא בהנהגה עליונה, יש שהקב"ה רוצה שיעבדוהו מתוך חשך ויש שהוא רוצה שיעבדוהו מתוך אור. וגם בעת שכסה הענן על כל מציאותו ידע יהודי שאין זה מאליו אלא הקב"ה מנהיג זאת, שתובעים ממנו עתה מן השמים עבודה כזאת מתוך כיסוי הענן. וכן מצינו ענין זה במה שנאמר קודם קבלת התורה (שמות יט), הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך, כי אז היה זמן גילויים עליונים ביותר של קבלת התורה, ורצה הקב"ה לגלות שגם בזמן שיא החשך בעב הענן, יכול יהודי לעשות את רצון ה'. וזהו פי' הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך, שידעו כלל ישראל שגם בעב הענן דבורי עמך, גם אז אני מדבר אליך וקרוב אליך, ולא יחשבו שבזמן הסתר הקב"ה מתרחק. וכמאמר מרן אדמו"ר ז"ל בב"א זי"ע עה"פ ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים, שיש ג' דרגות של חשכות, חשך ענן וערפל, וקשה מכולם ערפל שהוא חשכה מעובה. ומשה גילה לכלל ישראל אשר שם האלקים, שהאלקים נמצא גם בתוך הערפל, שהקב"ה טובע מיהודי שיעבוד אותו בתוך הערפל אך גם אז הוא קרוב אליו, וכמאה"כ (מ"א ח) ה' אמר לשכון בערפל. וזוהי דרך עבודת ה' הנלמדת מפרשה זו, שעל יהודי לדעת בכל הזמנים מהו יעודו ומהו תפקידו ומה ה' אלקיך שואל מעמך בשעה זו.

פרשת ויהי בנסוע

ה. קליתא (הצנן במל"ג) - צמ"ג גרסי' א"ל

8

9

דבקבעתא עבידין ליה חטיבא בדנח ושקעתא, דקאי על השליחות של יהודי, שיש השליחות בדנח בעת אור לו, ויש השליחות והנסיגות בשקעתא, המה נסיונות החיים בעת שהחושך אופף אותו מכל עבר. וכמש"כ המאור עינים שכל יהודי צריך לעבור בחי' עשרה נסיונות, ובכלל זה כל נסיונות החיים של יהודי, שע"י שעובר את הנסיונות ועומד בהם הוא ממלא את השליחות העליונה שבעבורה ירד לעולם, וע"ז מתקדש שמו ית'.

10 ואח"כ נאמר ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. וי"ל בזה, דאחר שיהודי כבר מתגבר על הנסיונות וככש את היצה"ר עדיין לא סיים שליחותו, שמעתה מושלת עליו השליחות בעשה טוב. שתכלית התורה ועבודת ה' היא דחילו ורחימו, אהבה ויראה, וכן השליחות של איש יהודי בעולם ישנה בסור מרע וישנה בעשה טוב. ואחר שמילא שליחותו בסור מרע והתגבר על הנסיון עליו למלא השליחות בעשה טוב באהבת ה' ודביקות בה'. וזו היא בקשת משה ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, ובנוחה מל' מנוחה ונחת, שובה ה' רבבות אלפי ישראל, שהקב"ה ישכון עם ישראל וישרה שכינתו עליהם ויהיו ישראל דבוקים בהשי"ת, שזה תכלית הכל כדאיתא בספה"ק שתכלית כל התורה ותרי"ג מצוות היא וכו' תדבק, שיהודי יהיה דבוק בהשי"ת.

ראשית דרכו של יהודי היא בבחי' בנסוע הארון, שדרכו רצופה מכשולים ונסיונות בסור מרע, ואח"כ ובנוחה יאמר, אחרי שמתגבר על הנסיון ומגיע אל המנוחה אז יש לו את השליחות בעשה טוב להשיג אהבת ה' ודביקות בה', שכל ימי חייו הוא צריך להתקרב לדביקות בה' שבוה הוא ממלא את תכלית שליחות חייו. וכמ"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד, אחרי שמקיים ועשו לי מקדש בסור מרע, וזכה לושכנתי בתוכם לתכלית הדביקות בה'.

40 זהו ענין פרשה זו שבה התפלל משה רבינו ע"ה וביקש על כל המצבים של יהודי, הן בסור מרע, שיוכל להתגבר על כל המכשולים, והן בעשה טוב שיוכל למלא תכלית שליחותו להיות דבוק בהשי"ת בבחי' ושכנתי בתוכם. וע"כ פסוקים אלו הם ספר חשוב בפני עצמו בתורה, אף שלא נאמרו בהם מצוות שבפועל, אבל הם מלמדים את תכלית כל התורה והמצוות, שהיא תורה בפנ"ע כמו קיום המצוות, שאין לך תורה גדולה מזו המלמדת את תכלית התורה והמצוות.

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו אויביך וינסו משנאיך מפניך. ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, איתא בגמ' (שבת קטז.) דפרשה זו ספר חשוב הוא בפני עצמו, שהתורה מתחלקת לשבעה ספרים וב' פסוקים אלו הם ספר בפני עצמו. וצ"ב מה משמעות הספר הזה ומה לימוד והוראה למדים הימנו, שהרי התורה ניתנה להורות לנו מצוות ה' ובכל חומש בתורה נאמרו מצוות שונות, ובפסוקים אלו לכאורה לא נאמרה אף מצוה. וי"ל להנה בתורה יש עניני מצוות בפועל ויש מה שהתורה מורה עניני מוסר ודרך ה' איך לקיים כראוי את כל תרי"ג מצוות ולבוא אל תכלית התורה והמצוות, וזה ענין פרשה זו שהיא ספר בפנ"ע. וענינו ע"פ מש"כ הרה"ק המגיד מקוד'ניץ זי"ע בעבודת ישראל בפי' הפסוק ויהי בנסוע הארון וגו'. ארון רומז לתלמיד חכם שהתורה בקרבו, שהוא כמו הארון שבו היו הלוחות ועשרת הדברות והתורה ותרי"ג מצוות. והנה מי שרוצה להתקרב אל השי"ת צריך לעבור מקודם נסיונות, כי כן יסד השי"ת שאין אדם מתעלה למדרגה יותר גבוהה כי אם ע"י נסיונות, ובמיוחד תלמידי חכמים מתנסים בנסיונות קשים ביותר. ואחרי שמתגבר על הנסיון הריהו עולה מדרגה לדרגה, שמכל נסיון שאדם עובר הוא גודל ומתעלה. וכדאי' במדרש (ב"ר נוה, א) שהנסיון הוא בבחי' נתת ליראיך נס להתנוסס, כנס של ספינה, נס להתנוסס גידולין אחר גידולין, שמתוך הנסיון הולך יהודי וגדל ומתעלה. אכן בשעת נסיון יש הסתלקות המוחין, שנוטלין מן האדם את כל המוחין שלו והוא בסכנה גדולה שלא יכשל ויפול ח"ו וצריך שמירה גדולה וחיווק. וזהו שאמר הכתוב ויהי בנסוע הארון, ר"ל כאשר יהודי עומד בנסיון כדי לנסוע ולעלות ממדרגה למדרגה, ויאמר משה, שמש התפלל עליהם וביקש קומה ה' והיה בעזרתם שלא יפלו ח"ו ואדרבה יתחזקו ויעלו יותר ויותר, ויפוצו אויביך וינסו משנאיך מפניך, היינו שלכותות הרע לא תהיה אחיזה ביהודי ויוכל להתגבר עליהם ולעמוד בנסיון.

וענין הנסיונות הוא משום שכל יהודי ירד לעולם עם שליחות עליונה, שלכל אחד יש שליחות מיוחדת בעולם, שע"ז אחז"ל (במ"ד טז, א) אין לך חביב לפני הקב"ה כשליח שנותן נפשו למלא שליחותו. ולכל אחד במילוי שליחותו יש עתים של נסיונות שהוא בסכנה ועלול ליפול, וע"ז ביקש משה ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביך וינסו משנאיך מפניך, שיוכל לעמוד בנסיון. וע"ז נאמר בפיוט אקדמות, עדב יקר אחסנתיה חביבין